

Climatic Requirement:

Soil: Well-drained loamy to clay loam soils rich in organic matter with pH 6.0-7.5 are ideal. Avoid waterlogged, saline, or heavy clay soils.
Climate: Black gram is mainly warm-season crop. It requires moderate rainfall (500-700 mm) and plenty of sunlight. Sensitive to frost, waterlogging, and prolonged cloudy weather.

Sowing Time: Kharif: June-July (with onset of monsoon)

Rabi: October-November

Zaid: Feb-April (after rabi crops like wheat or mustard)

Seed Rate: 8-10 kg per acre (Rabi), 4-5 kg per acre (Kharif)

Land Preparation:

Prepare the field with one deep ploughing followed by 2-3 harrowings. Level the land for proper drainage and uniform irrigation. Incorporate FYM or compost @ 4-5 tons per acre before sowing for better fertility.

Fertilizer dosage per hectare over time:**Apply at Basal Dose:**

10 kg Urea (5 kg N), 100 kg Single Super Phosphate (16 kg P₂O₅), 20 kg MOP (12 kg K₂O)

Biofertilizers: Treat seed with Rhizobium culture for better nodulation and nitrogen fixation.

Irrigation Schedule:

• Usually grown as a rainfed crop, but 1-2 irrigations may be given during dry spells. Critical stages: flowering and pod formation. Avoid water stagnation at all stages.

Weed Control:

• Post-emergence: One hand weeding or hoeing at 20-25 DAS.

Pest & Disease Management:**Pests:**

• Whitefly & Aphids: Spray Imidacloprid 0.3 ml/l or Thiamethoxam 0.25 g/l.
• Pod borer (*Helicoverpa armigera*): Spray Emamectin benzoate 0.4 g/l or Spinosad 0.3 ml/l during flowering and pod formation.

Diseases:

• Yellow Mosaic Virus: Use resistant varieties and control vectors (whitefly) with Imidacloprid.
• Cercospora Leaf Spot: Spray Mancozeb 0.2% or Chlorothalonil 0.2%.
• Root Rot: Drench base of plants with Carbendazim 1g/l or Mancozeb 2g/l of water.

Harvesting:

Crop matures in 70-90 days after sowing. Harvest when 80% of pods turn black and seeds are hard. Avoid over-drying in the field to prevent seed shattering.

जलवायु आवश्यकता:

मिट्टी: पीएच 6.0-7.5 के साथ कार्बनिक पदार्थों से भरपूर मिट्टी से अच्छी जल निकासी वाली दोमट मिट्टी आदर्श हैं। जलभराव, खारी या भारी मिट्टी वाली मिट्टी से बचें।
जलवायु: उड़द मुख्यतः गर्म मौसम की फसल है। इसके लिए मध्यम वर्षा (500-700 मिमी) और भरपूर धूप की आवश्यकता होती है। ठंड, जलभराव और लंबे समय तक बादल छाए रहने के प्रति संवेदनशील।

बुवाई का समय: खरीफ: जून-जुलाई

रबी: अक्टूबर-नवंबर

जायद: फरवरी-अप्रैल

बीज दर: 8-10 किग्रा प्रति एकड़ (रबी), 4-5 किग्रा प्रति एकड़ (खरीफ)

भूमि की तैयारी:

एक गहरी जुताई के साथ मैदान तैयार करें और उसके बाद 2-3 हैरोइंग करें। उचित जल निकासी और समान सिंचाई के लिए भूमि को समतल करें। बेहतर उर्वरता के लिए बुवाई से पहले एफवाईएम या खाद @ 4-5 टन प्रति एकड़ शामिल करें।

समय के साथ प्रति हेक्टेयर उर्वरक खुराक:**बेसल खुराक पर लागू करें:**

10 किलो यूरिया (5 किलो N), 100 किग्रा सिंगल सुपर फॉस्फेट (16 किग्रा P₂O₅), 20 किग्रा एमओपी (12 किग्रा K₂O)

जैव उर्वरक: बेहतर नोड्यूलेशन और नाइट्रोजन स्थिरीकरण के लिए राइजोबियम कल्चर के साथ बीज का उपचार करें।

सिंचाई अनुसूची:

• आम तौर पर वर्षा आधारित फसल के रूप में उगाया जाता है, लेकिन शुष्क अवधि के दौरान 1-2 सिंचाई दी जा सकती है। महत्वपूर्ण चरण: फूल आना और फली बनना। सभी चरणों में पानी के ठहराव से बचें।

खरपतवार नियंत्रण:

• उद्भव के बाद: 20-25 DAS पर एक हाथ से निराई या गुड़ाई करना।

कीट एवं रोग प्रबंधन:**कीट:**

• सफेद मक्खी और एफिड्स: इमिडाक्लोप्रिड 0.3 मिली/लीटर या थियामेथोक्सम 0.25 ग्राम/लीटर का छिड़काव करें।
• पॉड बोरर (हेलिकोवर्पा आर्मिगेरा): फूल आने और फली बनने के दौरान इमामेक्टिन बेंजोएट 0.4 ग्राम/लीटर या स्पिनोसाड 0.3 मिली/लीटर का छिड़काव करें।

रोग:

• पीला मोझेक वायरस: प्रतिरोधी किस्मों का उपयोग करें, इमिडाक्लोप्रिड या थियामेथोक्सम के साथ सफेद मक्खी (वेक्टर) को नियंत्रित करें।
• सर्कोस्पोरा लीफ स्पॉट: मैकोजेब 0.2% या क्लोरोथालोनिल स्प्रे के साथ नियंत्रण।
• जड़ सड़क: पौधों का आधार कार्बेन्डाजिम 1 ग्राम/लीटर या मैकोजेब 2 ग्राम/लीटर पानी से भिगोएं।

कटाई:

• बुवाई के बाद 70-90 दिनों में फसल पक जाती है। कटाई तब करें जब 80% फलियाँ काली हो जाएँ और बीज सख्त हो जाएँ। बीज को टूटने से बचाने के लिए खेत में अधिक सुखाने से बचें।

The recommended package of practice is based on trials done at company's research stations. As a result of varied soil type, water, weather conditions and crop rotations, the yield of this variety may vary. As method of seed sowing and usage is not in our control, hence, only seed quality can be ensured. Consult the nearest SAU/ICAR Research Stations or your local State Agriculture Officer for guidance in growing good crop.

अभ्यास का अनुशंसित पैकेज कंपनी के अनुसंधान स्टेशनों पर किए गए परीक्षणों पर आधारित है। विभिन्न प्रकार की मिट्टी के प्रकार, पानी, मौसम की स्थिति और फसल चक्र के परिणामस्वरूप, इस किस्म की उपज भिन्न हो सकती है। चूंकि बीज बोने की विधि और उपयोग हमारे नियंत्रण में नहीं है, इसलिए केवल बीज की गुणवत्ता सुनिश्चित की जा सकती है। अच्छी फसल उगाने में मार्गदर्शन के लिए निकटतम एसयू/आईसीआर अनुसंधान स्टेशनों या अपने स्थानीय राज्य कृषि अधिकारी से परामर्श करें।

ਜਲਵਾਯੂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ:

ਜ਼ਮੀਨ: ਚੰਗੇ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਮੈਰੂ ਤੋਂ ਮੈਰਾ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਨੈਵਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇ, ਉੜਦ ਲਈ ਉਤਮ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਪੀਐਚ 6.0-7.5 ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੀ, ਖਾਰੀ ਜਾਂ ਭਾਰੀ ਚਿਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ।

ਜਲਵਾਯੂ: ਉੜਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 500-700 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦਰਮਿਆਨੀ ਵਰਖਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਧੁੱਪ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਠੰਡ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੱਦਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਾਉਣੀ: ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ

ਹਾੜੀ: ਅਕਤੂਬਰ-ਨਵੰਬਰ

ਜੈਦ: ਫਰਵਰੀ-ਅਪ੍ਰੈਲ

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ: ਹਾੜੀ: 8-10 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਸਾਉਣੀ: 4-5 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ

ਹਵਾਮਾਨਾਚੀ ਆਵਸ਼ਯਕਤਾ:

ਮਾਤੀ: ਚਾਂਗਲ੍ਹਾ ਨਿਚਰਾ ਅਸਲੇਲੀ ਚਿਕਣਮਾਤੀ ਪੀਏਚ 6.0-7.5 ਸਹੁ ਫ਼ੋਰਿਯ ਪਦਾਰਥੀਨੀ ਸਮੁਫ਼ ਮਾਤੀਪਾਸੂਨ ਆਦਈ ਆਏ। ਪਾਠੀ ਸਾਚਠੇ, ਖ਼ਾਟਟ ਕਿੰਗਾ ਜਡ ਚਿਕਣਮਾਤੀ ਮਾਤੀ ਟਾਕਾ।

ਹਵਾਮਾਨ: ਤਡੀਕ ਏ ਮਾਮੁਕ੍ਹਾਨੇ ਤਥਾ ਸ਼ੁਰੂਤੀਲ ਪੀਕ ਆਏ। ਤ੍ਪਾਸਾਠੀ ਮਥ੍ਯਮ ਪਾੜਸ (500-700 ਸਿਮੀ) ਆਠੀ ਮਟਪੂਰ ਸੂਰ੍ਯਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਵਸ਼ਯਕ ਆਏ। ਦੰਠ, ਪਾਠੀ ਸਾਚਠੇ ਆਠੀ ਟੀਰ੍ਥਕਾਕ ਟਗਾਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਯਾਮੁਕੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ।

ਪੇਟਠੀਚੀ ਕੇਲ: ਖ਼ਰੀਪ: ਜੂਨ-ਜੁਲੈ

ਟਕੀ: ਆਂਕਟੋਬਰ-ਨੋਵੰਬਰ

ਜੈਦ: ਫੇਬ੍ਰੁਵਾਰੀ-ਏਪ੍ਰਿਲ

ਬਿਯਾਠੇ ਦਰ: 8-10 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਟ (ਟਕੀ), 4-5 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਟ (ਖ਼ਰੀਫ)

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ:

ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਵਾਰੀ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਫਿਰ 2-3 ਵਾਰ ਮਾਰ ਦਿਓ। ਸਹੀ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੱਧਰਾ ਕਰੋ। ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁੜੀ/ਖ਼ਾਦ 4-5 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾਓ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਖ਼ਾਦਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਰਾਕ (ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ)

ਬੇਸਲ ਖ਼ਾਦ:

ਯੂਰੀਆ 10 ਕਿਲੋ (5 ਕਿਲੋ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ), ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰ ਫਾਸਫੇਟ (SSP) 100 ਕਿਲੋ (16 ਕਿਲੋ P₂O₅),

ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ਼ ਪੋਟਾਸ਼ (MOP) 20 ਕਿਲੋ (12 ਕਿਲੋ K₂O)

ਟਿੱਪਣੀ: ਬੀਜ ਨੂੰ ਰਾਈਜ਼ੋਬੀਅਮ ਕਲਚਰ ਨਾਲ ਟ੍ਰੀਟ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਫਿਕਸੇਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕੇ।

ਬੇਸਲ ਡੋਜ਼ਵਰ ਲਾਗੂ ਕਰਾ:

10 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ (5 ਕਿਲੋ N), 100 ਕਿਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰ ਫਾਸਫੇਟ (16 ਕਿਲੋ P₂O₅), 20 ਕਿਲੋ ਏਮਓਪੀ (12 ਕਿਲੋ K₂O)

ਨੋਟ: ਚਾਂਗਲ੍ਹਾ ਨੋਡੁਲੇਸ਼ਨ ਆਠੀ ਨਾਯਟ੍ਰੋਜਨ ਸਿਰੀਕਟਗਾਸਾਠੀ ਬਿਯਾਠ੍ਯਾਵਰ ਟਾਯਡ੍ਰਾਬਿਯਮ ਕਲਚਰ ਚਾ ਪਚਾ ਕਰਾ।

ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ:

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੜਦ ਬਿਨਾਂ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਬਰਸਾਤੀ ਫ਼ਸਲ ਵਜੋਂ ਉਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਕ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ 1-2 ਸਿੰਚਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ ਫੁੱਲ ਅਵਸਥਾ ਫਲੀਆਂ ਬਣਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਖੜਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ।

ਖ਼ਰਤਪਰਵਾਰ:

ਉੱਗਣ ਤੋਂ 20-25 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੱਥ ਰੋਡੀ ਕਰੋ। ਅਦ ਕਰੋ।

ਕੀਟ ਅਤੇ ਰੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ:

ਕੀੜੇ-ਮਕੋੜੇ:

ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਅਤੇ ਚੇਪਾ: ਇਮੀਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ 0.3 ਮਿ.ਲੀ./ਲਿਟਰ

ਥਾਈਮੈਥੋਕਸਮ 0.25 ਗ੍ਰਾਮ/ਲਿਟਰ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

ਬਿਮਾਰੀਆਂ:

ਪੀਲਾ ਮੋਜ਼ੇਕ ਵਾਇਰਸ: ਰੋਧਕ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ (ਵੈਕਟਰ) ਨੂੰ ਇਮੀਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ ਜਾਂ ਥਾਈਮੈਥੋਕਸਮ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੋ।

ਸੈਰਕੋਸਪੋਰਾ ਪੱਤਾ ਪੱਥਾ: ਮੈਨਕੋਜ਼ੇਬ 0.2% ਜਾਂ ਕਲੋਰੋਥੈਲੋਨਿਲ ਸਪਰੇਅ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੋ।

ਜੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਲਣਾ: ਪੈਠੇ ਦੇ ਮੁੰਢੇ ਨੂੰ ਕਾਰਬੋਨਡਾਜ਼ਿਮ 1 ਗ੍ਰਾਮ/ਲਿਟਰ ਜਾਂ ਮੈਨਕੋਜ਼ੇਬ 2 ਗ੍ਰਾਮ/ਲਿਟਰ ਵਿੱਚ ਭਿਓ ਦਿਓ।

ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਸੂਚਕ:

ਫ਼ਸਲ 70-90 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਢੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਰੋ ਜਦੋਂ 80% ਫਲੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬੀਜ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣਾ ਬੀਜ ਫਟਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਫਸਲ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਸੁਕਾਓ।

ਜਮਿਨੀਚੀ ਤਯਾਰੀ:

ਜਮੀਨ ਖ਼ੋਲ ਨਾਂਗਨੁਨ ਤਯਾਰ ਕਰਾਵੀ ਆਠੀ ਤ੍ਪਾਨੰਤਰ 2-3 ਫ਼ੈਰੋਡਿੰਗ ਕਰਾਵੀ। ਯੋਗ੍ਯ ਡ੍ਰੇਨੇਜ ਆਠੀ ਸਿੰਚਨਾਸਾਠੀ ਜਮੀਨ ਸਪਾਟ ਕਰਠੇ। ਚਾਂਗਲ੍ਹਾ ਸੁਪੀਕਟੇਸਾਠੀ ਪੇਟਠੀਪੂਰੀ ਏਫਵਾਏਮ ਕਿੰਗਾ ਖ਼ਰਟ @ 4-5 ਟਨ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਟ ਸਮਾਵਿਠ ਕਰਾ।

ਖ਼ਰਟਾਂਚਾ ਡੋਜ਼ (ਪ੍ਰਤਿ ਏਕਟ):

ਸਿੰਚਨਾਚੇ ਕੇਲਾਪਤ੍ਰਕ:

ਸਾਮਾਨ੍ਯਤ: ਪਾਠਸਾਵਰ ਅਵਲੰਬੂਨ ਪੀਕ ਸ਼ੁਗੂਨ ਖੇਤਲੇ ਜਾਠੇ, ਪਰੰਤੂ ਕੋਰਡ੍ਯਾ ਕਾਕਾਟ 1-2 ਸਿੰਚਨ ਦੇਣਾ ਖੇਠੇ। ਸਹੁਕਾਚੇ ਟਪ੍ਠੇ: ਫੁਲੇ ਠੇਠੇ ਵ ਠੇਠਾ ਤਯਾਰ ਠੇਠੇ। ਸਰਵ ਟਪ੍ਠ੍ਯਾਵਰ ਪਾਠੀ ਸਾਚਠੇ ਟਾਕਾ।

ਤਠ ਨਿਯੰਤ੍ਰਠ:

ਤਦਯਾਸ ਆਲ੍ਯਾਨੰਤਰ: 20-25 DAS ਵਰ ਏਕਾ ਹਾਤਾਨੇ ਖ਼ੁਰਟਪਠੀ ਕਿੰਗਾ ਖ਼ੁਰਟਪਠੀ ਕਰਠੇ।

ਕੀਡ ਆਠੀ ਠੇਗ ਕ੍ਯਰਸ੍ਠਾਪਨ:

ਕੀਟਕ:

ਡ੍ਰਾਡ੍ਰਟਪਲਾਯ ਆਠੀ ਏਫਿਡ੍ਰਸ: ਡ੍ਰਿਮਿਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ 0.3 ਮਿਲੀ / ਲਿਟਰ ਕਿੰਗਾ ਠਾਯਮੇਠਾਂਕਸਮ 0.25 ਗ੍ਰੰਮ / ਏਲ ਸ਼ੁਠੇ ਕਰਾ।

ਪਾਂਡ ਕੋਰਟ (ਫ਼ੋਲਿਕੋਕ੍ਰੋਪ ਆਮਿਗੋਟਾ): ਫੁਲੇ ਆਠੀ ਠੇਠਾ ਤਯਾਰ ਕਰਟਾਨਾ ਡ੍ਰਿਮੇਕ੍ਰਿਟਿਨ ਕੋਡੋਏਟ 0.4 ਗ੍ਰੰਮ / ਲਿਟਰ ਕਿੰਗਾ ਸਪਿਨੋਸੈਂਡ 0.3 ਮਿਲੀ / ਏਲ ਫਵਾਰਠੀ ਕਰਾ।

ਠੇਗ:

ਯਲੋ ਸੋਡੌਂਕ ਟ੍ਰਾਯਟਸ: ਪ੍ਰਟਿਠੇਠਕ ਠਾਠਾਂਚਾ ਵਾਪਰ ਕਰਾ, ਡ੍ਰਿਮਿਡਾਕਲੋਪ੍ਰਿਡ ਕਿੰਗਾ ਠਾਯਮੇਠਾਂਕਸਮ ਵਾਪਰਨ ਪਾਂਡਟੀ ਸਾਠੀ (ਕੇਕਟ) ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਾ।

ਸਕੌਂਸਪੋਰਾ ਲੀਫ ਸਪੌਟ: ਮੈਂਕੋਡੋਜ਼ੇਬ 0.2% ਕਿੰਗਾ ਕਲੋਰੋਠੇਠੋਲਿਲ ਸਪ੍ਰੋਸਹ ਨਿਯੰਤ੍ਰਠ।

ਸਕੂਲ ਸਡਠੇ: ਵਨਸਪਟੀ ਕੇਸ ਕਾਰਬੋਨਡਾਜ਼ਿਮ 1 ਗ੍ਰੰਮ / ਲਿਟਰ ਕਿੰਗਾ ਮੈਂਕੋਡੋਜ਼ੇਬ 2 ਗ੍ਰੰਮ / ਲਿਟਰ ਪਾਠੀ ਮਿਜਵਾ।

ਕਾਪਠੀ:

ਪੇਟਠੀਨੰਤਰ 70-90 ਟਿਵਸਾਂਟ ਪੀਕ ਪਕਠ ਹੋਠੇ . 80% ਠੇਠਾ ਕਾਕ੍ਯਾ ਡ੍ਰਾਲ੍ਯਾਵਰ ਆਠੀ ਬਿਯਾ ਕਡਕ ਡ੍ਰਾਲ੍ਯਾਵਰ ਕਾਪਠੀ ਕਰਾਵੀ। ਬਿਯਾਠੇ ਫੁਟ ਨਠੇ ਸ਼ੁਗੂਨ ਠੇਠਾਟ ਜਾਸਟ ਵਾਲਕਿਠੇ ਟਾਕਾਵੇ।

ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਪੈਕੇਜ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖੇਜ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ, ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ, ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਝਾੜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਸਭੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਬੀਜ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਫਸਲ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਈ ਲੋੜੇ ਐਸ.ਏ.ਯੂ./ਆਈ.ਸੀ.ਏ.ਆਰ. ਖੋਜ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰੋ।

ਸ਼ਿਫਟਸ ਕੇਲੇਲੇ ਪੈਕੇਜ ਕੰਪਨੀਚਾ ਸੰਸ਼ੋਠਨ ਕੇਂਦ੍ਰਾਂਵਰ ਕੇਲੇਲ੍ਯਾ ਚਾਚਠ੍ਯਾਵਰ ਆਠੀ ਆਏ। ਮਾਤੀਚੇ ਵਿਵਿਠ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਪਾਠੀ, ਸ਼ੁਰੂਮਾਨ, ਪਿਕਾਚੀ ਫੇਟਪਾਲਟ ਯਾਂਕੁਕੇ ਯਾ ਜਾਤੀਚੇ ਤਦਾਦਨ ਬਦਲੂ ਸ਼ਕਟੇ। ਬਿਯਾਠੇ ਪੇਟਠ੍ਯਾਚੀ ਪਫ਼ਰ ਵ ਵਾਪਰ ਆਪਲ੍ਯਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਠਾਟ ਨਸਲ੍ਯਾਨੇ ਕੇਕਕ ਬਿਯਾਠ੍ਯਾਚਾ ਗੁਠਵਕੇਚੀ ਖ਼ਾਤ੍ਰੀ ਕਰਟਾ ਖੇਠੇ। ਚਾਂਗਲੇ ਪੀਕ ਖੇਠ੍ਯਾਚਾ ਮਾਗਦਿਸ਼ਨਾਸਾਠੀ ਜਕਕ੍ਯਾ ਏਸਏਯੂ/ ਆਯਸੀਏਅਰ ਸੰਸ਼ੋਠਨ ਕੇਂਦ੍ਰਾਂਚਾ ਕਿੰਗਾ ਆਪਲ੍ਯਾ ਸ੍ਠਾਨਿਕ ਠਾਕ੍ਯ ਕ੍ਰਠੀ ਅਠਿਕਾਠ੍ਯਾਚਾ ਸਲ੍ਯਾ ਘਾ।